

Når det flommer over ...

Rapporter om ekstreme værtsituasjoner er i ferd med å bli faste innslag i nyhets-sendingene. I juli opplevde Storbritannia den verste flommen på 60 år. På enkelte værtsasjoner ble det målt opp til 125 mm nedbør i løpet av et halvt døgn. Mange mennesker måtte reddes ut av flomområdet, i det som er karakterisert som den trolig mest omfattende redningsoperasjonen i Storbritannia i fredstid. Flere vannbehandlingsanlegg ble oversvømt, og flere hundre tusen personer ble uten vann i springen eller fikk vann som kunne innebære smittefare. Enkelte vannselskaper delte ut gratis flaskevann til de som var rammet. Det ble utstedt kokevarsel i flere områder. Vannmangelen førte også til panikkhandling av flaskevann.

I en litt mindre målestokk ble Søndre og Nordre Land kommuner i Oppland skadested for flommens herjinger i august. 40 personer måtte evakueres, ras gjorde skader på veier og bebyggelse, en demning brast og en bro ble revet av fundamentet. I tillegg ble vannverket i Søndre Land oversvømt av flommassene og måtte stenge. Kommunen iverksatte frakt av vann med tankbil fra et annet vannverk. Vannet ble deretter fylt opp i lokalt høydebasseng for å sikre vannforsyning til innbyggerne. Vannkvaliteten kunne ikke garanteres, så det gikk ut kokevarsel, og innbyggerne måtte opprettholde koking av vannet over en periode. En rekke private brønner og vannforsyninger fra Randsfjorden ble også påvirket av flomvannet og måtte kokes i lengre tid.

Andre deler av landet har også rapportert om oversvømte vannverk og forurenset drikkevann som følge av store nedbørmengder i juli og august, herunder Rollag kommune i Buskerud og Tysvær kommune i Rogaland. Her ble det også sendt ut kokevarsel for drikkevannet.

Som følge av klimaendringer og mer intense nedbørsituasjoner, vil mange kommuner måtte håndtere flomsituasjoner i årene som kommer. Det er viktig å tenke flom når arealer langs elver og vassdrag planlegges, i arbeidet med beredskapsplaner og ved beredskapsøvelser.

Norsk Vannforening oppfordrer kommuner som ennå ikke har gjort en vurdering av flomutsatte vannforsyningsanlegg, til å gjøre dette så snart som mulig. Behovet for forebyggende tiltak for å sikre vannforsyningen i tilfelle flom må vurderes, og det må tas høyde for mulig oversvømmelse av vannbehandlingsanlegg, høydebassenger, pumpestasjoner, utsatte ledningsstrek m.v. Ved kraftige nedbørepisoder og flom er det også stor risiko for at råvannskilden blir forurenset, både som følge av overløpsutslipp fra avløpsledninger og avløpsrensaneanlegg og som følge av kraftig avrenning i nedbørfeltet. Det må vurderes hvordan vannbehandlingen vil takle en forverring i råvannskvaliteten, og det må legges planer for hvordan en slik situasjon skal håndteres. Planer for nød vannforsyning må utarbeides i tilfelle ordinær forsyning ikke kan opprettholdes.

Det finnes gode hjelpemidler i dette arbeidet. NVE har laget flomsonekart for en del utsatte elvestrekninger i Norge, og flomvarslingstjenesten er døgn-kontinuerlig operativ hele året. Mattilsynet har i samarbeid med flere andre utgitt en beredskapsveiledning for vannverk. DSB og fylkesmennene bistår kommunene i beredskapsarbeidet. Vi kunne også trukket frem flere andre gode hjelpere.

Det er likevel viktig å understreke at det er kommunens ledelse som sitter med ansvaret. Ansvarlige politikere og kommunens administrative ledelse må sørge for å få klimaendringene på dagsorden, ta aktive grep for å forebygge flomskader generelt og sikre vannforsyningen i forhold til ekstremnedbør spesielt.

NORSK VANNFORENING